

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrungári'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainotate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplarin costa 15 cr.

Tóte siodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se trimite la
Redactiunea diríginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tase timbrale.

Cum si-castiga omulu seraci'a?

Déca-unu june vré sà fia,
Dascalu de preperandia,
Bine sà se socotésca.
De bani multi sà se 'ngridésca,
Cà junele celu seracu,
Nu va fi dascalu in vécu!

Er' dupa ce-a absolvatu,
Si n'a fi stationatu,
Cumpere unu *mielu cam mare*,
Pentru prof'a — óre-care,
Er' la dómn'a, o pogace,
Si atunci elu are pace.

Si de-a merge in statiune,
Popei elu sà se supuna,
Taca, si sà fia micu,
Si sà nu védia nimieu,
Cà-ci d'in contra poté sci,
Cà d'in satu lu-oru duduí.

Candu vei vre sà-ti scoti salariulu
Sà-ti umplii si tu granariulu,
Se scii cà in locu de plata,
Capeti sapa si lopata
Cu cari are sà traiesca,
Famili'a-ti dascalésca.

Cine are aplicare
A se face gazda mare,
Ca dascalii de pe sate, —
Puna-se pe studiate,
Mérga in preperandia,
Si-si casciga seracia.

Cine vré sà se convinga
Faca bine, si incinga
Ici in blidulu dascalescu,
Plinu de hireanu tiganescu,
Si atunci vá vedea —
Càtu de dulce-i sórtea mea! —

Ciofláncu.

Rectificare.

Onorabilei redactiuni de la „Albin'a“ in Pest'a.

„Cum se si dîcu?“ „Hogy mondjam?“ — Da
asié dîcu: cà pre mine nu m'au suprinsu cele publi-
cate in „Albin'a“ sub datulu $\frac{1}{20}$ ianuaru a. e. O
Dómne! Déca dedatu sum eu acum cu suspitionari de
aceste, ca tiganulu cu schinteile?!

Dà nu cunosci Dta, Dle redactoru, caus'a „aso-
ciatiunei aradane? Câte s'au scrisu despre ea in foi
serióse, si glumetie? Dar' pasa-mi ceva?! Ei dar'
cà nu-mi pasa? Apoi asié nu-mi pasa neci de cele
provocate mai susu. —

Ce-mi pasa de *belaurii, hotii, capcanii* „cari au
patim'a spionagiului mintiuniloru“? cà-ci déca spio-
nédia ei dupa mintiuni. — apoi numai mintiuni voru
si inventá. —

Ei! Ce mai mare lucru, cà la epitropi'a fondu-
rilor. — in cancelari'a mea se facu rogarile de
imprumuturi, contrasemnate pr'in adjunctulu meu?
Ce mai mare lucru, cà eu *ca fiscu* apoi aceste rogari
la epitropia le *recomendu* spre primire? Ce mai mare
lucru, cà apoi la intrebarea primirei séu neprimirei
aceloru rogari, — eu votediu cà *membrulu* epitropi-
ei? — Déca dóra si eu am tata si mama. — (? ?)

Eu nu sciu ce sà mai acatia de mine si eu
banii imprumutati la Mocionesci? Nu e adevratu,
cà eu partinescu clientii mei. — Ve juru pe viile
de la Covasintiu, cà nu! Si inca o data nu! No? si

déca ar fi și adevăru? ! Eu potu mai bine inspecționă, că periclitati-su ori ba, banii la respectivii Covasintieni, că-ci am trebu la via în Covasintiu. Ergo: amblu desupe acolo. — Și ve juru pe mór'a de la Szent Márton, — și déca nu credeti, placa întrebati de Dr. P. că scrisu-am eu, séu indemnatu am eu pre cineva să scrie în „Osten“? Dómne sfinte apera-me! Cum asi poté eu face unu asié pasiu, ca avocatulu familiei respective! ? Dieu! síodi ómeni sunteti și Dvóstra! De locu ce ve scrie cineva ceva, — odata: „topu!“ cu ea în fóia. De ce nu mai taceti, că vedeti și eu tacu. —

„Óre noi romanii pana candu ne vomu suspiciónă unii pe alții? !“ Da lasati sfintiloru și „asociațiunea“ aceea, că-ci dóra s'a prescriu dreptulu, de a mai poté suscitá acést'a cauza, pentru-cá terminulu legalu de 3 ani garantatu pr'în patent'a nóstra (nu cea d'în graniti'a militara) a trecutu de multu!?

„Hogy moudjam?“ Bine că-mi aduseiu aminte? Eu de candu-su pe lume n'am vedutu carti funduarie, ca cele catanesci d'în fóst'a granitia militara. — Nu aveti Dvóstra acolo la redactia a tare muștra să mi-o tramiteti pentru studiu? că-ci la casulu de aveti: — primiti asigurarea despre celea mai gingășie sentieminte, — de la

nevinovatulu:

Ioanu Popoviciu Deseanu m. p.
fiscu, avocatulu, asesoru consistorialulu, inspectoru scolarulu, colectante pentru Tofaleni, directorulu „asociațiunei“. — etc. etc.

Déca Mocionescii au atare procesu și déca vreu a-lu pune în curgere, — binevoiti de locu a-mi-lu spedá: — apoi grigea mea de alegerea de la Siria!
vidi

Idem.

Gur'a Satului m. p.

Plansórea lui Charonu.

Sci-ti DVóstra, dragi cetitori și cetitórie, cine a fostu — și dóra este și adi — Charonu?

Eu nu sciu, că nu l'am vedutu de candu m'a facutu mam'a, — dar' am audita, că nu e, și n'a fostu, neci ministru, de finantie, cu tóte că incasaza, și a incazatu bani — de și nu în summe asié de mari, ca ministrii de adi d'în ungari'a — și că nu e, și neci n'a fostu ministru de comunicatiune, și totusi elu are să ne transpórtre pre toti dupa mórte în raiu séu în iadu.

Asié dara elu nu este și nu póte fi altulu, de cătu hutuatiatoriulu sufeteloru mortiloru, în cealalta lume.

Dar' fia cine va fi, destulu că éta ce-mi scrise dílele aceste:

„Frate Gur'a Satului!

De multu plutescu prete Styx, — fore să fiu remuneratu, pentru ustenele mele, cătu-si de puc nu.

Adi am gesihesturi fórte slabe.

Mai de multu, sufletele mi solviau celu pucinu, câte unu banutiu, pentru că le treceamu, adi inse — tóte mergu pe asteptare — pe hozom.

Nu sciamu ce póte fi caus'a?

În urma totu nu me potui rabdá, să nu întrebu de unu sufletu, că de ce nu-mi dá banutiu. Sufletulu mi respunsa:

— Eu am fostu unu imperatu, — am armatu și eu pre unii d'în antecesorii mei, — am asupritu, am fostu despotu, pone mai pe urma poporulu necasitu m'a tramisu aici fore comitiva, fara de-am da bani de drumu.

Unu altu sufletu mi díse: Eu am fostu numai deputatu în camera, și în întielegere cu ortacii mei, am enunciatu decisulu contra multimei, în contra poporulu, și acum sum tramisu aice, fara lécu de merinde, fore unu cruceriu.

Și totu asemenea respunsuri capatamu de la cei mai multi, precum de la unii judecatori, preoti, episcopi s. a. s. a.

D'în tóte aceste dara nu potu deduce alt'a de cătu, că pe acolo pe la voi trebile stau fórte reu.

Te rogu dara, fi bunu și spune pamenteniloru, ca să se pórtre asié, încátu să nu vie blastamati de poporu la mine, că-ci astu feliu me constringu, a trantí pre toti în Stix.“

Alu teu

Charon.

Anunčiu.

Lasati pruncii să vina la mine, că-i voiu face partasi graciei lui Deák. Aminu! aminu! dícu voue, că voiu es citá în ei n'a în contr'a natiunei mele și la alegeri de deputati voiu face să se decoreze cu peno trei coloru-unguresci.

Subscalitulu facu cunoscutu, cu tóta cinstea on. publicu mamelucu, că voiescu a dá lectiuni interesante d'în artea lingusirei și cortesirei, tutororu acelor'a, cari voiescu a servi cu fidelitate mamelucismulu adi domnitoriu.

Program'a mea consta d'în urmatórele:

- 1.) Voiu urmá și de aci înainte principiiloru mele ruginite, de la cari nu póte, și nu e în stare să me abata nime în lume.
- 2.) Me voiu nisuf a plantá în anim'a tineriloru dati mie spre crescere, sentieminte antinationale. —
- 3.) I voiu invetiá a nu cunoște cestiune de nationalitate, că-ci în *Mongoli'a* toti suntemu *Mongoli*.
- 4.) Me inchinu treimei Deák-Andrásy-Szlávy.
- 5.) Poporulu trebuie să sufere și mai departe, numai noi să traimu bine.

Aceste-su principiile mele politice.

Tenerii dati mie spre crescere în scurtu timpu si-voru jocá rolulu de minune, buna óra ca și multi tineri-imbatriniti, și fosti cortesii la alegerile trecute.

Mai departe parentii caror'a nu li aru veni la socotéla a-mi incredintiá mie fiii loru, li svatuescu, ca să nu-si crésca copii dupa cum cere natiunea, că astufeliu crescandu-i în principiile liberali, nu voru avé norocu în tóta viéti'a loru, și voru fi siliti să lucre și să se lupte cu multe greutati, — pana candu dupa invetiaturile mele — li-va sborá puiulu friptu în gure.

Datu în resiedinti'a nóstra de langa Styx, lun'a lupiloru, anulu a 7-le a domnirii fericite a lui tat'a Deák.

Pist'a Mamelucesculu.

protodeachistu și mamelucu neclatinabilu.

Doine.

Unu june càtra o copila.

Scumpa, draga, copilitia,
Cu surise pe guritia, —
Dèca-asi sei, cà-ai dèce mii.
Casa buna, si mosii, —
Neci o clipa n'asi gandii,
Ci de locu te a-si si petii!

O cocheta càtra etate.

Brezdele ce-mi-ai sapatu,
Fòrte multu m'au intristatu,
Dar' eu totu te-oiu pacali,
Cà 'ncontinuu me voiui silii,
Sà se-astupe cu albele,
Sparmatietu si cu rosiele!

Unu renegatu càtra altulu.

Dèca si noi am peri,
Vai! De Pist'a ce ar fi?!

Piti-Cotu.

Domnirea femeiloru.

— Poveste vechia cu invetiaturi noue. —

A fostu odata, ce-a fostu; cà dèca n'ar fi, nu s'ar povesti; — si apoi neci eu nu stau a minti, ca unu purecu a plesni, si nici nu portu mintiunile cu saculu, ci numai cu desagulu! —

A fostu dara odata o femeia fòrte nestrasinica.

Ea ne'ncetatu se rogà lui Domnedieu — si adesu chiamà intru ajutoriu si pre santulu Petru, dècendu:

— Dòmne, Dòmne! Atotu-poternice, indura-te spre noi femeile, si fa, ca si noi sà ocarmuimuu odata lumea si tiér'a, sà nu fimu totu numai noi supuse barbatiloru, ci sà fia si ei odata sub puterea nóstra!

Domnedieu inse fiindu fòrte ocupatu cu alte rogari mai mari, si mai insemnate, — s'a seuitatu de rogatiunea femeiei. —

Dar' santulu Petru, care -- precum se scia — a fostu, si este mare partinitoriu alu femeiloru — a luat scire despre rogarea ei, — si s'a dusu la Domnedieu, Santi'a Sa cu capulu, si s'a rogatu deosebitu — pentru domnirea femeii pre pamentu.

— Fà, Domne, — dèca santulu Petru — ea de acum nainte femeile sà pòrte carn'a 'n lume, — cà-ai vedi, càtu suntu de blastamañi barbatii!

— Fia voi'a Ta, Petre, — dèce Domnedieu cu blandetie, — dar' sà nu-ti para reu.

Si Domnedieu a datu putere femeiloru, ca sà fia ele mai mari in lume, ele sà implinèca tòte trebile, ce au ispravitu pana atunci barbatii. —

Lumea deci s'a stramutatu cu totulu.

Femeile erau dòmne si ocarmuitorie pre pamentu, — ele erau imparate, bireie, judecatorie, pope, invetiatorie, stapanete casii, ele implineau si faceau tòte lucrurile de barbati, ma ele petiau barbatii — cu unu cuventu, ele ocarmuiau lumea, ér' barbatii scaldau copiii, spelau hainile si vasele, ei faceau pita, ei cosau, ei torceau, ei tîsesau, ei faceau tòte pe langa casa si in familia.

Lumea dara se domnià pr'in femeii, si tòte se faceau dupa voi'a si porunc'a femeiloru.

— Petre, fetulu meu, — dèce odata Domnedieu càtra santulu Petru — nu ar fi óre bine, ca sà ne ducemu pre pamentu, sà vedemu, cum e lumea acum sub stapanirea femeiloru?

— Precum vrei, Dòmne — respuse santulu Petru plinu de bucuria, cugetandu, cà càtu va fi elu de fericitu, a vedè lumea dupa cum a voiutu.

Isi luara dara chipu de omu, se imbracara in ciòrcii, si s'ube, — se incaltara cu opinci, — si-si lua fia care càte o straitia in grunadi, indersendu in ea càte unu

malaiuti caldu, sare si càte dòue cepe, — càci era chiaru pre vremea postului celui mare, — si se coborira pre pamentu.

Caletorira apoi d'in tiéra in tiéra, d'in orasiu in orasiu, d'in satu in satu — si pre totu loculu affara numai si numai femeii la carma; pretutindene numai totu treburi si lucrari femeiesci. In urma au ajunsu in satulu acel'a, in care sè-dea femeia cea ispravnică — nestrasinica, — cea care se rogase atà'a lui Domnedieu, pentru domnirea femeiloru.

Ea era chiaru juda in satu.

— Sà ne ducemu la ea — dèca santulu Petru càtra Domnedieu, sà vedemu cum ni-a omeni!

— Fia, precum vrei, Petre — dèce Domnedieu, si plecara spre cas'a judeici. —

Judeu'a — adeca femeia, chiaru nu era a casa — s'a fostu dusa la crisma in satu, spre a bé nitica vinarsu (rachiu) platitu de unu barbatu, ca jalba, pentru cà n'a ascultatu de muierca lui, si a indresnitu, sà se puna in potrivta cu ea.

Caletorii intrara in curte, unde la unu caru stà dòue vaci injugate de o fèta mare. — O càtiaua rea sarì spre ei la trandu cu glasu subfìre si i stimtori intr'unu unghiu.

— Ce draci ve pòrta pe aici, sarantoci de voi, — strigà fèt'a-sluga cu mania — carati-ve afora.

Intre aceste esì barbatulu cu unu copilu in bratie s cu unu ciubarasì pe capu.

— Buna sér'a — dèsera drumarii cu multa smerenia.

— Domnedieu v'au adusu ómeni buni — li dèce barbatulu cu versu slabitu, — ce cautati pe la noi?

— Suntemu nesce drumari d'in tìeri departate, respuse Domnedieu — si am venitu sà ve rogamu, ca sà ne dati o tìra de adapostu pana mane dî, candu apoi vomu merge mai departe.

— O! dragii mei, in reu locu ati nimeritu, cà eu nu ve potu dà, — femeia mea e fòrte purava, si nu suferè straini in cas'a ei. —

— Fii buna — dèca santulu Petru — lasa-ne sà ne culcamu aici unde-va, cà dóra nu va scì femeia ta, cà n'avemu unde sà ne ducemu preste nópte.

Barbatulu elatinà d'in capu, si se vedea fòrte gandi-toriu, dar' in urma se socoti cum se socoti, si li-au iertatu sà intre 'n casa.

Li aduse apoi unu blidu de masere, pane de se cara si unu ulciuru cu apa rece — si i ospetà cum se cade. —

Dupa ce cinara, li facu in tinda dupa cuptoria aster-nutu sà se culce, si sà nu-i védia stapan'a, candu va veni a casa.

A potutu fi càtra dîna, candu se audì pe afore glasu stapanei, carea chiaru atunci venise cam tocmita de la crisma, injurandu si batendu amaru pre slugi si pre sluge.

Intrà apoi maniòsa in casa, si aflandu, cà barbatulu ei s'a fostu culcatu si nu a asteptat'o cu cin'a — mi-lu luà si pre elu la trei parele — si mi-lu purecà bine cu unu sbicìu.

Esìndu era pe afore, si audìndu de la fèt'a-sluga, cà barbatulu ei a detu salasìu la doi drumari, re'ntornà si mai maniòsa si mai neimpecata.

— Da tu blastamatule, cu straini vre sà manci ave-rea mea, straini primesci tu in cas'a mea, candu eu nu-su a casa, ci-su dusa pe la slugiba, — ca sà me fare, ha? — Unde-su talharii aceia, sà-i inveti eu la omenia, a umblà pustiu in vreme de lucru.

Sermanulu barbatu infricatu si batutu a fostu silitu sà spuna unde au culcatu drumarii.

Intre aceste Domnedieu si santulu Petru s'au fostu culcatu, si dormiau impace.

Dar' audìndu strigatule si injuraturile cele gròznice a le stapani — se tradira si ei. —

Santulu Petru se infricà fòrte deci se rogà de Domnedieu, sà-lu lese pre d'insultu càtra parete, — cugetandu cà astu-feliu va fi scutitu de man'ia si bataia stapanei — carea nesmintitu va merge la ei, si asfè va scapà intregu.

Domnedieu i facu pre voia, si deci lasà pre santulu Petru de càtra parete. —

Judele-femeia se duse infuriata la dinsa cu un sbiciu mare, si incepu sa bate amaru.

Fiindu inse sbiciu cam lungu, loviturile — pr'in capetulu sbiciu i — se mesurara numai totu pre spatetele si pelea santului Petru; pentru ce santulu Petru se totu invertea de doreri si striga cu versu regusita, dar durerosu.

— Ai tunc smei in piela ta — striga femeia dandu totu in santulu Petru — ca nehodinitu esti, se vede ca ti-a fostu frica, de aea te-ai datu cãtra parete, — afore cu tine — si mi-lu lua de a-scurt'a de nou.

Dupa ce se osteri, lu-lasa pre santulu Petru in pace si se duse in casa.

Dar' abie siediã cãtu ai numerã trei, erasi se intorse indereptu.

Santulu Petru sciendu bine, ca femeia-jude erasi va esi la ei, se roga de Domnedieu sa-lu lase acam d'in afore, cãci astu-felu credea a scapã a d'ou'a-ora.

Dar' nu se asedia bine, candu femeia-jude erasi esi cu sbiciulu, dicendu:

— Ia uita-te, am batutu numai pre celu de cãtra parete, si hotfulu acest'a nu si-a capatatu partea lui.

Deci se apuca la imblatite de nou, — si fiindu ca santulu Petru si-scimbasese locul — fu batutu de nou, si mai amaru si mai cumplitu. —

Femeia-jude apoi obosita, sa dusa de s'a culcatu, er' Domnedieu si santulu Petru, in ditori de d' se dusera era in coriu.

Acolo apoi santulu Petru se puse in genunchi si se roga ferbinte de Domnedieu, sa nu mai lese, ca femeile sa fia domnitãria pre pamentu. —

Domnedieu l'a ascultat, si de-atunci nu mai domnescu femeilore pamentu.

Gur'a Satului.

Traduceri fidele.

— D'in Foi'a invetiatoriloru —

„Pesti napló“ = Calulu sãrelui d'in Pest'a.

Fenforgó ügy = Causa susu invertitãrie.

Köteles vagy dolgozni = Esti strengariu de lucrare.

Szép arczszíned van = Frumõsu obradiu de siõpru ai. —

Nyomda — Apesa „a“ —

Törvénytörés = De ruptura scaunu. —

Pecsét nyomó = De pãta apesatãrie. —

Hajkenõcs = Ungatoriu de peru. —

Arviz = De sula apa.

Országgyûlési követ = A tierci adunatura piãtra. —

Belügyér = A ispravei d'in launtru vena

Külügyér = A ispravei d'in afore vena. —

Úgydarab = De isprava darabu.

trad. de

Tom'a Necredintiosulu.

Suspine desierte.

Dõmne, Domnedieulu meu, ore candu va fi libertate dep-lina in tier'a nõstra?

Ore pana candu va mai suferi poporulu romanu ne dreptatile domniloru silei?

Ore candu vomu sci, ce s'a alesu de lasamentulu fericitei Elen'a Birt'a d'in Aradu, — carea a testatu unu fondu insemnatu pentru nemulu romanescu?

Ore cine si cum manipuleza acelu fondu de vr'o cãti-va ani?

Ore pentru ce s'a vendutu cas'a cea mare, lasata nemului romanescu de E. B — unde suntu banii, si ce folosu au avutu romanii d'in acelu lasamentu?

Ore cine suntu cei insercinati a manipula acelu lasamentu?

Ore multu timpu va trece, pana vomu sci ceva despre lasamentulu E. Birt'a?

Dõmne, Dõmnedieule, tu vedi si esti tãte — fa deci o minune!

Mosiulu.

TANDA SI MANDA.

T. Mei Mando!

M. Ha?

T. Tu mi-ai spusu multe lucruri, ce cu nu le-am sciutu, scirea-i sa-mi spui inca un'a?

M. Põte.

T. Ore pentru ce facu ungarii atãte paradii si monuminte, in onõrea honvediloru, si a celoru õmeni, cari in 1848 se revoltara in contra tronului si a Majestatia Sale, in contra popõreloru conlocuitãrie — in contr'a tierci si a libertatii?

M. Pentru ca sa arete, cãtu suntu ei de fideli si multiamitori Maj. Saie — pentru ca li dedu atãte drepturi si bunatati.

T. Cetitu-i injurarile cocisfiesci a le contelui Betlenu, indreptate contra gimnasiului d'in Naseudu?

M. Cetitu, frumõsu stilu ungrescu — cu tãte aceste latratulu caniloru nu strabate pan' la ceriu.

T. Auditu-ai, ca diet'a ungariei acusi se va disolvã?

M. Apoi atunci ce-oru face atãti'a mameluci si trantori?

T. Voru fiera, ca tiganulu candu e flamendu.

M. D'apoi Pist'a?

T. Va jocã erasi — staiserisi.

TRÈNC'A SI FLÈNC'A.

T. Uiuu bine-mi pare!

F. Ce? Spune mi si mie, rogu-te.

T. Am sa capetu cincu sute de florini, si voiu potã merge la baluri elegante.

F. De la cine, sãu de unde poti capetã asie usioru atãti'a bani?

T. De la Sibiu, — ca stipendiu.

F. Ei, ca atunci ai sa produci testimoniu de la universitati, ca ai progresatu.

T. Ba, e de ajunsu o adeverintã ca m'am spoveditu.

F. Ah! atunci si eu m'oiu spovedi uiuu!

Gur'a Sacului.

„Frundia verde de dudu“, — versu-i secu furatu si reu, — Tand'a Mand'a s'a scurtã — si potã s'a publicã. —

La mai multi. Neci restantiele, neci promisele — erasi cu diumetate de pretiu, si erasi pe asteptare — apoi atunci ce se va alege de capulu meu?